

*Jonge jaren in
Nederlands Indië*

Zijn grootvader was een Fries en zijn grootmoeder een Indische prinses. Na vele omzwervingen kwam **Herman Ronkes**, geboren in Nederlands-Indië, in 1958 naar Nederland. Heimwee heeft hij nooit gehad. 'Ik ben hier heel vriendelijk ontvangen.'

In zijn kamer in Sint Jacob vind je nog sporen terug van zijn Indische verleden. Aan de muur hangen platen van mooie oosterse vrouwen in traditionele kleding en foto's van mensen met duidelijke Indische trekken. Het zijn de vader en de moeder van Herman en andere dierbaren. 'Ik hou nog steeds van klassieke Indische muziek,' vertelt hij. 'Van dat tokkelwerk uit Midden-Java. Traditionele dansen vind ik ook prachtig. Een tijdje geleden ben ik nog naar een voorstelling in het Tropenmuseum geweest.'

Bediendes

Herman Ronkes werd in 1926 geboren in Surakarta op Midden-Java. Zijn jeugd was heel idyllisch. Zijn vader had een hoge functie als officier van justitie bij het gerecht. Als kind werd de kleine Herman naar school gebracht door een politieman. Hij herinnert zich dat hij het prachtig vond om naast zo'n man in een uniform te lopen. De ouders van Herman hadden een groot huis met een mooie tuin waar ze met hun vijf kinderen woonden. 'Die tuin was helemaal ommuurd', lacht Herman. 'Het huis was namelijk voorheen van een Arabier geweest. Die had een stuk of drie, vier vrouwen die niemand mocht zien.' In huis waren er bediendes voor alles: een kokkin, een wasvrouw, een vrouw die de bedden opmaakte en eentje die het huis schoonmaakte. Herman: 'Mijn moeder deed eigenlijk helemaal niets.' Aan dit rustige leventje kwam enigszins een eind toen Herman negen was en zijn vader overleed. Zijn moeder reisde met het gezin

naar Surabaya in het oosten van Java, waar ze een kleermakerij had. Later ging het gezin in het bergdorp Malan wonen. Toen de oorlog uitbrak, meldde Herman zich aan bij het leger. Hij werd echter niet aangenomen omdat hij te jong (17 jaar) was. Zijn broers, die wel in het leger zaten, kwamen allebei in Jappenkampen terecht. Ook Herman bleef geen oorlogsleed bespaard: 'Ik zat bij het verzet tegen de Japanners. Op een dag werd ik opgepakt en in de gevangenis gegooid. Ze hebben me twee dagen ondervraagd. Ze hebben me niet zacht behandeld. Ze waren even erg als de Gestapo. Daarna heb ik negen maanden in de gevangenis gezeten. Je sliep op de grond. Je kreeg te eten en te drinken. Maar het was niet genoeg natuurlijk.'

Indonesische Opstand

Toen de oorlog voorbij was, had Herman hongerodeem. Twee dagen maar lag hij in het ziekenhuis. Toen werd hij weer opgepakt in het kader van de Indonesische opstand vlak na de oorlog. De inheemse bevolking streed in die tijd voor onafhankelijkheid van Nederland. Herman zat in verschillende kampen op Java. Op een geven moment kwam hij vrij. In de daarop volgende jaren had hij banen in het leger. In 1958 ging hij, naar eigen zeggen, vrijwillig naar Nederland. 'Mijn moeder was hier al. Ze had mij graag bij zich.' Heimwee naar Indië heeft Herman niet gehad. Hij is er nooit meer terug geweest. 'Ik heb het altijd prettig gevonden in Nederland. Ik ben hier heel vriendelijk ontvangen. Ik hou van jullie'